

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי ט"ז אדר א' תשפ"ב | דף היומי בבלי: חגיגה ח | דף הכולל: מגילה ה.
דף היומי בהלכה: מסימן תרצ"ו סעיף ח' עד סוף המשנה ברורה - סיום כל חלקי משנה ברורה.
מוסר: דבר בעיתו - דבר בעיתו מתחילת חתימת הספר עד תחילת אחרית דבר.
קנין חכמה הלימוד השבועי: עבודת האלוקים פרק ד' 'והמדרגה השלישית' עד פרק ה' 'ויאמר לנפש'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מתי אמר מרן הגרש"ז: "בחצר שלי יש רק חתולים" | כיצד שכנע הגוי את מרן הגר"נ קרליץ שיגייר אותו? | מדהים: "כלב אימתני הדריך אותי כיצד להגיע לישיבה" | 2340

הצטרף עכשיו גם אתה ותזכה ל'מובטח לו שהוא בן עולם הבא'
להצטרפות מוקד 'דרשו' 02-5609000

עשרות אלפי יהודים בכל רחבי תבל, מתחילים את המחזור החדש של לימוד ההלכה בספר 'המשנה ברורה' במסגרת 'דף היומי בהלכה' של 'דרשו'.

יום ראשון בשבת
ר"ט אדר א' תשפ"ב

הסיפור היומי

היתה זו שעת ערב חרפית. טיפסתי במעלה הדרך עם מזוודתי הכבדה, אך התברר שטעיתי בכתובת. כל זכר לישיבה לא נראה באופק. לפתע הגיח כלב אימתני והחל לרדוף אחרי...

עצרתי מעט לנוח על ספסל בצד הדרך וניסיתי לחשב את צעדיי. לא הרחק משם ניצבו להם כמה ביתני טלפון ציבורי, כלי התקשורת המקובל באותם ימים. נכנסתי לאחד מהם ורציתי להתקשר למכר או קרוב, אך גיליתי כי משום מה שכחתי את ארנקי ולא היו בכיסי מעות כלל. חיפשתי בכיסי ומצאתי מטבע של עשרה סנט, המכונה: "דיים", מטבע שהספיק באותם ימים לשיחת טלפון אחת ויחידה. הבנתי כי יש לי הזדמנות לשיחת טלפון אחת ואין שניה לה...

התקשרתי למודיעין, שיחת חינוך, ובקשתי את מס' הטלפון של ישיבת אדלפיה. אך מבוקשי לא נענה כי לא נמצא שם כזה. ניסיתי בווריאציות שונות אך ללא הצלחה (לאחר מעשה מתברר שהישיבה מוגדרת במודיעין בשם שונה).

מספר הרב וולפין שליט"א: היה זה בשנות בחרותי, לפני למעלה מארבעים שנה, חשקה נפשי לצאת לתקופת חיזוק בישיבת אדלפיה שבניו ג'רזי. הדריכו אותי כי כדי להגיע לשם עלי לנסוע עם האוטובוס עד לתחנה שליד תחנת כיבוי האש, ואז עלי ללכת ברגל דרך של עשרים דקות עד לשערי הישיבה. טיפסתי את הדרך עם מזוודתי הכבדה בשעת ערב חורפית, אך מתברר שטעיתי, וזכר לישיבה לא נראה באופק.

לפתע הגיח כלב אימתני שהחל לרדוף אחרי, הגברתי קצת את מהירותי והכלב בעקבותי. אני מרגיש את אפו מרחרח את גופי, משל הוא מתלבט האם שווה אני נגיסה... עזבתי את מזוודתי ובעוד רוחי באפי נמלטתי עד אשר עזבני הכלב עז הפנים הזה לנפשי.

טמנתי ראשי בתוך תא הטלפון ונשאתי תפילה לאלוקים שישלח לי את עזרו. דברתי אתו יתברך כמו בן לאבא רחום: "אל נא תעזבני..."

ממשיך הרב וולפין את סיפורו: "משסיימתי את תפילתי, עודי מחכך בדעתי מה לעשות בעת הזאת, מצאו להן אצבעותיי פורקן ונאחזו בלי משים בחפיסת גפרורים שמאן דהו שכח שם על הדלפק בתא הטלפון הציבורי על אם הדרך.

גלגלתי הנה והנה את קופסת הגפרורים ולפתע שמתי לב כי על החפיסה הזו כתוב מספר טלפון בצירוף מילת הקסם: "שיבה"... ניחשתי כי מדובר בשיבה המקומית אותה אני מחפש. הכנסתי את מטבע הדיים הבודד שנותר לי. חייגתי... כמה צלצולים, המתח גובר...

"שיבה, שלום"...

מתברר שאכן הגעתי למחוז חפצי, לטלפון של השיבה המקומית. ביקשתי לקרוא לחברי הטוב שלמד שם. הלה הגיע לאסוף אותי ואת מזוודתי הזרקה לה על אם הדרך והביא אותי אחר כבוד לבית המדרש החם, לספסי השיבה, אל חיק הגמרא המתוקה.

(מתוך מאמר בגיליון התחזקות וביטחון - 'זרע שמשון')

הגמרא במסכת ב"ב דורשת את הפסוק "ושמתי כדכוד שמשותיך", על חומות ירושלים שתהיינה עשויות לעתיד לבוא מאבני שוהם לשיטה אחת, או מאבני ישפה - לשיטה אחרת. מסביר רבנו ה"רע שמשון": אבן ישפה שבחושן מסמלת את כוח התפלה: "יש-פה". אבן הישפה היא האבן עליה היה כתוב בחושן את שמו של בנימין, כי לבנימין היה כוח מיוחד, כוח התפלה על בית המקדש, כיוון שלא השתתף במכירת אחיו יוסף. דווקא הוא, בשונה מאחיו, יוכל בפיו, בכוח התפילה, לפעול אצל הבורא כי ירחם על אחיו, על עם ישראל. לכן חומות ירושלים תעשינה מאבני ישפה, ללמדנו על כוח התפלה של בנימין. כמה יפה כוחה של תפלה! ובפרט במצבים כאלו, על אם הדרך, כשאדם ללא מכר או גואל, אז בפרט מרגיש האדם כי "עזרי מעם השם". רק הבורא יכול לעזור.

פרשת השבוע

**ר' חיים ישעי' פנה לסבא זצ"ל והתעניין בשלומו:
"וואס מאכט איר?" - מה שלומכם? סבא הביט
עליו ואמר: "חיים ישעי', איך אתה מדבר?...
למה אתה לא מדבר אלי כמו בן אדם?!"**

"העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט" - נכדו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל מספר על ענוותנותו המופלאה

וסבא כועס: "מה קורה איתך? איך אתה מדבר אלי?"
ור' חיים ישעי' מגיב: "אינני מבין מה הרב רוצה?"
אינני יכול לשכות, סבא ממש כאב ואפילו כעס. "מדוע אתה לא מדבר אלי כמו בן אדם?"

ר' חיים ישעי' התנצל: "במה לא דיברתי כמו בן אדם?"
סבא ניסה להסביר לו בקול כאוב: "הנה שמחתי לפגוש אותך כבן משפחה ותיק, שמחתי לשאול ולהתעניין בשלומך, ובסופו של דבר אתה מצער אותי עד כדי כך. הרי אתה בן אדם, מדוע אתה לא יכול לשאול: שלמה, וואס הערצ'אך? = שלמה, מה נשמע? היכן למדת את הניסוחים האלו ואת השפה הזו?"

"למדתי מכל עם ישראל... וכי כיצד אתה רוצה שאדבר איתך, כמו עם כל 'שלמה מהחיידר'? האמת שתמיד הייתי סבור שאתה חשוב יותר מאחרים, עוד מימי השיבה וקל וחומר עכשיו, שאתה עלית על כולנה", אמר.

וסבא, מושפל וכאוב: "חיים ישעי', שמחתי איתך, וחבל שאתה עושה לי עגמת נפש".

חיים ישעי' לא ויתר, המשיך לשוחח בלשון נסתר, והתחננוים

"פעם אחת כשהלכתי עם סבא זצ"ל בערב ר"ח לכותל כמנהגו" - סיפר נכדו של מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, הרה"ג רבי אהרן גולדברג שליט"א בשיחה ל'יתד נאמן' - "כשהיינו בכניסה לרחבה העליונה של הכותל, בא ממולנו כמעט בן גילו של סבא ובן משפחתו, הגאון ר' חיים ישעי' אקער. הם למדו יחד בשיבה ואח"כ בכולל 'כרם ציון', וכאשר סבא כתב את ספרו 'מעדני ארץ' על שביעית, למדו יחד בחברותא והוא היה נותן לו לעבור ולהעיר על הגליונות לפני הדפסתם.

סבא שמח לקראתו כל כך. "הו, ר' חיים ישעי', מה נשמע? שמעתי שהיית בבית חולים, מה שלומך?". ור' חיים ישעי' השיב על כל שאלותיו. שיחת רעים נעימה. ואז פנה ר' חיים ישעי' לסבא זצ"ל והתעניין גם בו: "וואס מאכט איר" = מה שלומכם? כמי שאומר: מה שלום כבודו?

סבא הביט עליו ואמר: "חיים ישעי', איך אתה מדבר?"
הוא לא הבין מה קרה והביט בפנים תמהות, וסבא תמה שוב:
"איך אתה מדבר אלי?"

"רצוני לדעת ואס מאכט איר, מה שלומכם?"

טוב ממני". הם לחצו לכאן ולשם אך ללא הועיל. הוא חזר על התשובה: "אינני יודע".

שמעתי איך שאחד מהם מפטיר ומנסה את מזלו: "הוא הרי כתב פעם נגד השמירת שבת כהלכתה". סבא הגיב: "הוא כתב הערות טובות". הם הבינו כי גם 'טענה' זו לא תועיל להם. ואז אחד המשתתפים אמר: "אבל אחד מאנשי 'החצר' אמר לנו שהרב לא אוהז ממנו".

"מה אמרת?" סבא הגביה את קולו. "בחצר שלי! לא יכול להיות ששמעת שום דבר, לא בענין הזה ולא בשום ענין. בא נצא יחד לחצר ותראה שרק חתולים מסתובבים שם..."

זכורני את השניה הראשונה שחייכו ונהנו מהאמירה, ואח"כ עמדו מחוץ לחדר נדהמים. היתה להם הרגשה של בושה ותחושה של רוממות מהמעמד הנשגב. חשבתי בזמנו כי היתה להם זכות גדולה שהצליחו להוציא ממנו אמירה מדהימה שמהדהדת עד היום...

(קטעים מתוך שיחה עם הרב א' חפץ, מוסף שבת קודש כי תשא תשע"ה)

של סבא נפלו על אוזניים לא קשובות. "כך צריך לדבר איתכם, ר' שלמה זלמן", אמר לידידו מילדות.

סבא נפרד ממנו במרירות. "זייט געזונט וכל טוב". כמי שאומר: חבל שאנו נפרדים כך. סבא צעד לכיוון הכותל שותק ומכונס בתוך עצמו וכאוב מאד. לא הגיב כלום. היה לו לא טוב.

- ישנה אמירה מהדהדת בשמו: "בחצר שלי יש רק חתולים". זה נכון שכך התבטא?

אספר לך על מקורה של האמירה הזאת: בירושלים באחת השכונות ביקשו למנות רב שכונה יהודי ת"ח. כדרך העולם, היו שחפצו בו כרב והיו מתנגדים. הוחלט שישאלו את סבא. המתנגדים סברו וחשבו שכיוון שאותו רב כתב קונטרס עם הערות והשגות על ה'שמירת שבת כהלכתה', הדבר יעמוד לרעתו. הם לא הכירו את סבא...

המשלחת נכנסה לביתו. הגישו את הצדדים וסבא השיב: "אני מכיר אותו כתלמיד חכם, אבל האם הוא מתאים להיות רב או לא, בתחום הזה אינני מכירו כלל. תשאלו את הבן שלי שמכירו

פרשת השבוע

היכן היה קונה מרן ה'חזון איש' את כובעיו? מדוע מעך הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ את מגבעתו החדשה? ומהיכן השיג מקבץ הנדבות 'כובע המבורג' מהודר?

צורך סיפורים על גדולי ישראל וכובעיהם...

הפסגה, ומחליף עמו. (נר לשולחן שבת)

פעם צעד הגה"צ רבי משה מנדל זצ"ל ברחוב ואתו בתו הקטנה. גוי רומני שיכור שיצא מבית המרזח נטפל אליו והציק לו. חטף את מגבעתו והשליכה לשלולית מרופשת. הילדה רצה מהר, שלתה את הכובע ממי המדמנה והחזירה אותו לאביה כשהוא נוטף לכלוך וזוהמה.

בשעת מעשה שמעה את אביה לוחש לעצמו: "זאל ער זיין א שיינע און ריינע כפרה" - שהוא יהיה 'כפרה' יפה ונקיה. למחרת פשטה השמועה בעיר שהגוי נמצא מוטל מת באותה שלולית! ('הראה לעניו')

פעם התעתד הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל לנסוע אל רבן של כל בני הגולה, הגאון רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל. הבחורים בישיבה החליטו, שמאחר וכובעו דהוי ובלוי יש לקנות לו כובע חדש. טרחו והשיגו לו כובע חדש מוורשה. כשרבינו חבש אותו, שאל את הבחורים האם הכובע מתאים - שהרי הוא עומד

ואת בגדי השרד ואת בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בני לכהן (שמות לא י)

הרבנית מרת בתיה קרליץ ע"ה, היתה קונה את כובעי בעלה הגאון רבי נחום מאיר זצ"ל בחנות הכובעים הנודעת של 'פסח' בתל אביב. היא סיפרה, כי פעם אחת שאל אותה 'פסח', היכן אחיה, רבינו החזון איש, קונה את כובעיו - "אני רוצה לבוא אליו הביתה ולתת לו כובע במתנה", אמר.

"אינני יודעת" - השיבה, "כשאזדמן לביתו אשאל אותו". כששאלה את החזון איש על כך, השיב לה: "את כובעי זה קניתי לחתונה שלי"... (נר לשולחן שבת)

סיפר לי הרה"ג... היה זה לפני כשישים שנה, בהיותי תלמיד ישיבת 'קול תורה'. אני ועוד חבר היינו היחידים בין תלמידי השיעור בעלי מגבעת.

אחרי השיעור, הר"מ שלנו, תלמיד חכם נודע לתהילה, תמיד חבש את הכובע הראשון שראה, לא אחת זה היה הכובע שלי... הוא היה מנסה ללא הצלחה לסדר את הכובע על ראשו, וממהר לעבר תחנת האוטובוס. הייתי רץ אחריו עם כובעו עד לרחוב

להפגש עם רבי חיים עוזר.

אחר זמן מה חזר רבי ברוך בער לשיבה, הסיר את הכובע והחל ללמוד. תוך כדי הלימוד פתח ספר על הכובע החדש, והכובע נמערך...

סיפר הגאון רבי חיים אברהם פינקוס: "היינו בטוחים שהדבר ארע בשל שקיעתו הידועה בעת לימודו. אחד הבחורים ניגש, לקח את הכובע, סידר אותו והניחו על כסא".

לאחר מכן אמר הגאון רבי זאב אידלמן לרב פינקוס: "חושב אתה שהרבי שם את הגמרא על הכובע מפני שהיה שקוע בלימוד? - לא ולא! בעיני ראיתי, שאחרי שהבחורים התפזרו והוא דימה שאף אחד לא רואה - נטל את הכובע ומערך אותו מעט כדי שלא יראה יפה מדי... הסיבה שהוא הסכים לקבל כובע חדש היתה רק לכבוד התורה של רבי חיים עוזר עמו נפגש". (הרב הדומה למלאך)

לנחם וסיפר 'למה כובע'... וכך היה המעשה:

"פעם נכנסתי לבקש צדקה בבית רבי זלמן רוטברג. החל רבי זלמן לדבר עמי, בין השאר העיר לי על כובעי שהיה מרופט, מלוכלך וחסר צורה. אין לי כסף לקנות חדש, אמרתי. תיכף ומיד הלך רבי זלמן לחדר השני, הביא את כובעו ונתן לי אותו". (נר לשולחן שבת)

"זכיתי פעם בפורים להיות בביתו של הגאון רבי שמעון שקופ. רבינו ישב מוקף בבחירי תלמידיו ושוחח עמם בלימוד, מעניני דיומא. אמנם ניכר היה שהוא מודאג, משום שבחוץ ירדו גשמים, ודאג אולי לא יבואו עניים שיוכל לארחם על שולחנו בסעודת פורים ולתת להם מתנות לאביונים.

"לפתע אורו עיניו. הוא ראה בחלון את אשרק'ה העני, קם וקרא לו: 'הכנס פנימה, הלא קר בחוץ'.

לאחר שנכנס והתיישב, פנה רבינו למטבח והכין לו בעצמו כוס תה. כשחזר עם התה הבחין שבגדיו של אשרק'ה ספוגים במים. קרא לו לחדר השני, וכששב ראינוהו לבוש בגדי שבת שרבינו נתן לו". (תורה יבקשו מפיחה)

(מתוך גיליון 'נר לשולחן שבת')

בזמנו היה יהודי שהסתובב ואסף נדבות כשלארשו מתנוסס כובע המבורג - מגבעת רבנית חשובה. הדבר היה נראה משונה ביותר... בימי השבעה על הגאון רבי זלמן רוטברג, הגיע האיש

מרבין בשמחה

מה ההבדל בין השמחה לעצוב???

נקודה מאירה על שמחה ועל חודש אדר - עורך ומעובד מתוך דברי המשפיע החסידי הגה"ח רבי אשר לוסטיגמן שליט"א

לעומתו מי ש"בוא יבוא ברנה", כלומר שאת ההשקעה שהשקיע בעבודת ה' עשה בשמחה וברנה, "נושא אלומותיו", הוא קוצר שפע של תבואה והשפעות טובות שהגיעו מהשקעתו הרבה שנעשתה בשמחה ובטוב לבב. וסיפר הרה"ק רבי מוט"ל מסלאנים זיע"א, שאמרו את המימרא הזאת לפני הרבי בעל ה'יסוד העבודה' בשם הרה"ק רבי משה מקוברין, והוסיפו שיש המלגלים על פירוש זה בתהלים שאינו מכוון לדבריהם למשמעות הכתוב. נענה ואמר "הם עושים מזה ליצנות, ואני לוקח את הדברים הללו כדרך בעבודת ה'".

מביא הרה"ק רבי משה מקאזניץ זיע"א (בנו של המגיד מקאזניץ) בספרו 'באר משה', בפרשת משפטים: כך הסביר הרבי רבי זושא מאניפולי זיע"א, את הכתוב בתהלים "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו..." וכו', והסבירו כרמז לדרך הרצויה בעבודת ה': "הזורעים בדמעה ברנה", כלומר גם אלו הזורעים בדמעה וגם אלו הזורעים ברנה, "יקצורו". אבל מה ההפרש ביניהם??? "הלוך ילך ובכה", מי שעבד את ה' בדמעה ובבכיה, "נושא משך הזרע" - הרי הוא קוצר את מה שזרע, הא ותו לא.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

בדיוק הזדמן לישיבה דודי הג"ר אליהו מישקובסקי זצ"ל, ושאלתי אותו מה הפשט ברשב"א. בתגובה הוא שלח אותי לעיין בספר 'שיעורי דעת' - שיחות מוסר מהגרי"ל בלוח מטלז. התפלאתי: זו שאלה בלימוד, מה הקשר למוסר!?

שכל של תורה

תלמד את כל ההלכות בישיבה בקריית מלאכי, ותבא עוד חודשיים, אם נראה שאתה יודע את כל הדינים וההלכות - נגייר אותך! הוא בא כעבור חודשיים, ר' נסים בוחן אותו ורואה שהוא לא יודע... אמר לו ר' נסים: לך לעוד חודשיים. אמר לו הגוי: כבוד הרב! אם היו אומרים לרב שאני לא כשרוני, מובן... אולי חודשיים נוספים יעזרו לי. או לחילופין, היו אומרים לרב שלא למדתי כ"כ בהתמדה, אני מבין, צריך להתחיל ללמוד. אבל אני למדתי בהתמדה רבה, ואני גם כשרוני, הרב יכול לשאול את כולם... אז למה לא הבנתי? כי יש לי מח סתום של גוי, אז מה יועילו עוד חודשיים? שאני אשאר עם מח סתום של גוי?!... שהרב גייר אותי, יהיה לי מח של יהודי, ואז אני יוכל להבין. ר' נסים קיבל את הדברים, וגייר אותו. ובאמת אח"כ הוא למד בישיבת סלבודקא והוא מסר את השיעור בהלכה שנוהגים לומר בשעת האוכל! וכיום הוא תלמיד חכם גדול. לא עשה כן לכל גוי. תורה זה עם הקדוש ברוך הוא. משפט זה עם הקדוש ברוך הוא. אדם בשכל רגיל לא יכול להבין תורה. (ארחות חיים)

סיפר הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א: כשלמדנו קידושין בישיבה, היה בדף ו' או ז' רשב"א מאד קשה בסברא והיה קשה לנו להבין את דבריו. ובדיוק הזדמן לישיבה דודי הג"ר אליהו מישקובסקי זצ"ל (שבא לבקר את אמו שגרה מול הישיבה), ושאלתי אותו מה הפשט ברשב"א, אז הוא שלח אותי לעיין בספר 'שיעורי דעת' (שיחות מוסר מהגרי"ל בלוח, מטלז). הגבתי בפליאה: אני שואל שאלה בלימוד, מה הקשר לשיחות מוסר...? אמר לי הדוד: תשמע מה שאומרים לך!... פתחתי, וראיתי שהוא מביא את זה... הוא מאריך שם שדעת תורה זה לא 'שכל אנושי', ואחת הראיות שהוא מביא, זה מהרשב"א הזה. אתה יכול להבין את הרשב"א הזה?... לא. והרי ודאי שהרשב"א צודק! אז אתה רואה שדעת תורה היא הרבה יותר מרוממת מהשכל שלך, ואי אפשר להבין לבד. סיפר הרב יונה מרצבך (שלמד פה בישיבה) בן של הג"ר משה (מג"ש בקול תורה) שגדל אצלם בבית גוי שחשקה נפשו להתגייר. הוא בא למרן פוסק הדור ר' נסים קרליץ זצ"ל, אמר לו ר' נסים:

סגולות וישועות

לא מצליחים לשמוח? תשמחו ב'כאילו'

עצה לשמחה ולכל הדברים שבקדושה

שבתחילה צריכין לעשות עצמו כאלו הוא להוט אחרי אותו הדבר שבקדושה, ואח"כ באמת זוכין לזה". ובענין זה יש לציין למה שמובא בשמו של הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ זי"ע (תורת אבות, עניני שמחה אות ג'): "אם כי בכל המידות, הרי שקר הוא חטא נורא, אין הדבר כן במדת השמחה, שיותר לעשות תנועות של שמחה וחיזוק, אע"פ שעדיין אינן מפנימיות הלב, עד שיעזור לו ה' שיעורר עי"ז שמחה אמיתית". (משיחותיו של הרה"ג רבי שמואל צבי גנץ שליט"א בביהמ"ד 'נדבורנה' באלעד)

עצה טובה ומועילה לזכות למידת השמחה בנקל מובאת ב"שיחות הר"ן" [אות ע"ד]: "אם לפעמים דעתו של אדם מבולבלת, ואינו יכול בשום אופן לשמח עצמו, אז עצתו שיעשה עצמו כאילו הוא שמח. ואעפ"י שבתחילה עדיין אין השמחה באמת בלב, אע"פ כן, על ידי שעושה עצמו כאילו הוא שמח, על ידי זה יזכה אחר כך באמת לשמחה. וועצה זאת היא עצה גדולה מאוד גם בכל הדברים שבקדושה."

מה חמור יותר - לשון הרע בסתר או לשון הרע בפניו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

גם בפני הנידון, מוכח מכך שבאמת לא משתמע מדבריו כל גנות, ולכן מותר. אולם דיבור שבוודאי משתמע ממנו גנות, ואפילו רק אבק לשון הרע, ודאי שאסור לאומרו גם אם היה מוכן לאומרו בפניו של הנידון.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים בזה מקובץ 'מרפא לשון', שאם בדבריו ובתנועותיו לא משתמע לגנאי, רק משער שהשומעים יפרשו את הדברים לגנאי מחמת תכונת הביקורת שבהם, אסור, וכמו שכתב ה'חפץ חיים' בהלכות רכילות שאסור לספר לאיש נרגן [שמטבעו רואה כל דבר לחובה], וכתב שהסכים על כך הגרש"ז אוריעבך.

ואמנם, אם בדבריו ותנועותיו לא משמע לגנאי וגם אין לו לחשוש שיבינו השומעים לגנאי, ולבסוף פירשוהו לגנאי, הביא בשם הגר"ש הומינר שלא נתנה תורה למלאכי השרת ואין לו לחוש למה שקרה לבסוף, וכן מעשים בכל יום שאחד מספר סיפור או הלכה ויש מי ששומע באופן שונה מהאמת ומכוונת המספר, ואין לומר שהמספר עבר מחמת כך על איסור לשה"ר, וכתב שכן הסכים הגרש"ז אוריעבך.

בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' מתחילים היום כלל ג' מהלכות לשון הרע. בסעיף א' דן החפץ חיים בהבדלים שבין לשון הרע הנאמר בסתר ובין לשון הרע הנאמר בפניו של האדם שעליו נסובים הדברים.

לשון הרע שלא בפניו - כאשר המספר מקפיד לספר בסתר ואינו חפץ שיתגלו הדברים לאותו פלוני - חמור יותר, משום שאז עובר המספר על "ארור מכה רעהו בסתר". מאידך, בלשון הרע הנאמר בפניו יש גם כן צד של חומרא, בכך שהמספר מלביש עצמו במידת העזות והחוצפה, והוא מעורר יותר מדנים על ידי זה, וכמה פעמים מגיעים על ידי כך להלבנת פנים.

בהמשך לדברים אלו, בסעיף ב' עוסק ה'חפץ חיים' בסיפור לשון הרע "באפי מרה" - כלומר בפניו של האדם שעליו מדברים. מצינו בחז"ל היתר לדבר באופן של 'אפי מרה', והחפץ חיים מסביר בסעיף זה מתי שייך ההיתר.

כותב ה'חפץ חיים', שההיתר שייך רק לגבי אבק לשון הרע. דהיינו, דיבור שיש לו שתי משמעויות, לגנות ושלא לגנות, והדבר תלוי בצורת האמירה, בתנועות המספר וכדומה - על כך נאמר, שאם מספר זאת באופן ובצורה שכדוגמתם היה מוכן לומר זאת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחיים

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

כיצד שכנע הרב מייזל עשיר קמצן לתת צדקה הגונה?

חגיגה דף ח

איש כמתנת ידו

ואמנם, לא זו הרב מייזל ממקומו עד שקיבל מן הקמצן תרומה הגונה.
הוא היה אומר: "איש כמתנת ידו (דברים טו יז) ערכו של כל אדם הוא לפי מתנת ידו", ואמנם, הוא עצמו הבין מושג זה פשוטו כמשמעו. ביתו היה הומה מאורחים, קרואים ועוברי אורח, הוא האכילם והשקם. פעם השגיח באורח שמגפיו קרועים. התגנב לחדרו באישון לילה, לקח את מגפיו הקרועים והשאיר תחתם את מגפיו השלמים.

(רבי אליהו חיים מייזל)

הרב מייזל רבה של לודז' שבפולין בא אל עשיר, קמצן ידוע, לבקש ממנו תרומה. העשיר השתומם: "הן הרבי יודע כי אינני נותן לצרכי צדקה ומדוע הטריח עצמו לבוא אלי?".
"שמעתי אומרים עליך שחולה מסוכן אתה - לפי הכתוב - 'יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו' (קהלת ה יב) ובאתי לבקרך בחוליך". "הרי אני לפניך, הרב" והנה אני בריא ושלם" - טען הקמצן. על כך השיב לו הרב מייזל: "כל המבקר את החולה נוטל אחד מששים מחוליו (נדרים לט): נמצא כי אני לא קיימתי מצוות בקור-חולים, מכיון שטרם נטלתי מחליך..."

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

בסעודת שבע ברכות הנערכת בפורים - האם יש צורך בפנים חדשות?

בהן, שאין בהן שמחה גדולה כל כך כסעודת נישואין - מותר לכתחילה לערוך יחד עם סעודת הפורים.

ובסעודת שבע ברכות הנערכת בפורים, ניתן לברך את כל הברכות אף ללא פנים חדשות, כדרך שאין צורך פנים חדשות בשבת; אולם, בפורים המשולש, בט"ז באדר, יש צורך בפנים חדשות.

[שו"ע תרצו, ח, ומשנ"ב כח-כט; ביאורים ומוספים דרשו, 50]

מעיקר הדין מותר לשאת אשה בפורים, ולכרוך את סעודת הנישואין יחד עם סעודת הפורים בסעודה אחת; אך לכתחילה אין לנהוג כך, כיון ש"אין מערבים שמחה בשמחה". וגם סעודת פורים הנערכת בט"ז באדר, פורים המשולש בערים ה'מוקפות', כגון ירושלים - אין לכרוך עמה סעודת נישואין. וסעודות ברית מילה, פדיון הבן, בר מצוה, ואירוסין, וכיוצא

אילו תחפושות אסור ללבוש בפורים?

Yonatan Sindel/Flash90

לשם מלבוש, אלא לשם שמחה. ורבים מהפוסקים כתבו, שיש לבטל מנהגים אלו.

ותחפושת של בגדי כומר - יש שכתבו, שאסורה מן הדין, מחמת איסור "וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרַיִם לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ". ואף תחפושת של מלבושי גויים בעלמא - יש שכתבו, שאין ראוי ללבושה.

[שו"ע תרצו, ח, ומשנ"ב ל; ביאורים ומוספים דרשו, 53-54]

מנהג קדום בישראל, ללבוש בפורים בגדים שונים מהרגיל, המכונים בלשונונו 'תחפושת'. ויש שנהגו, שאנשים לובשים בגדי נשים, ולהיפך. וכתב הרמ"א, שהטעם שלא חששו לאיסור "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה", הוא משום שכוונתם לא היתה לשם מלבוש, אלא רק לשם שמחה ועליצות. וכמו כן, היו שנהגו ללבוש תחפושת שיש בה איסור כלאים דרבנן, וגם על כך כתב הרמ"א, שההיתר הוא משום שהלבישה לא היתה

האם צריך לשלוח משלוח מנות בפורים קטן?

מעט את הסעודה ביום זה, לכבוד הניסים שאירעו בו. ויש מן האחרונים שכתב, שלדעת הסוברים שמטרת מצות משלוח מנות היא כדי שיהיה לכולם מזון לסעודת פורים - כשם שצריך להגדיל מעט את הסעודה ב"ד באדר ראשון, כך צריך גם לשלוח מנות. ויש שכתב, שלא נהגו כן, מפני שאין סעודה פורים קטן גדולה כסעודת הפורים שבאדר שני.

[שו"ע תרצו, א, ומשנ"ב א, ד רה; ביאורים ומוספים דרשו, 11]

ב"ד ובט"ו באדר ראשון שבשנה מעוברת, המכונים 'פורים קטן', אין אומרים 'תחנון' ו'למנצח'; ולא אומרים בהם על הניסים בתפילה, ולא בברכת המזון; ואם טעה ואמר על הניסים, אין זה נחשב ל'הפסק', משום שגם ימי אלו שייכים לניסי הפורים. ויש מן הראשונים שכתבו, שחובה להרבות במשתה ובשמחה ב"ד באדר ראשון; אך לא בט"ו, אף בערים ה'מוקפות'. ולמעשה, אף ב"ד לא נהגו להרבות במשתה ובשמחה, אבל יש להגדיל

מה ההיתר לעשות ברית מילה ופדיון הבן בפורים? | האם מותר ללבוש בגד כלאיים? | ומה העניין להרבות בסעודה בי"ד וט"ו שבאדר א'?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות פורים במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה'
[משנ"ב חלק ו', סימן תרצ"ז סעיף ח' - סוף המשנה ברורה]

נישואין בפורים

אף על פי שאין מערבין שמחה בשמחה, ומטעם זה אין נושאים נשים בחג הפסח וחג הסוכות, פורים שונה, ואף על פי שמצווים לשמוח בו, בכל זאת מותר לישא אשה, ואין בזה חשש של 'אין מערבין שמחה בשמחה', ויש שביארו פשט בזה, שבפורים יש מצוה לשמוח, אבל לא צריך לשמוח דווקא בחג הפורים עצמו, אלא כל דבר המשמח את האדם בפורים, אפילו אם הוא לא שמח בנס פורים עצמו, זה נחשב למצוה, ולכן מותר לישא אשה בפורים, כיוון שגם זה מביא את האדם לשמחה, ולשיטת המגן אברהם, יעשה את החופה ביום י"ג הסעודה בערב בליל י"ד, ולפי החמד משה, נכון יותר לעשות את החופה בסוף יום י"ד, וסעודת פורים יעשה ביום פורים עצמו.

מתכוונים ללבוש, אלא מתכוונים לשמחה, וכן מותר ללבוש כלאיים דרבנן מטעם זה, ויש אוסרים, והמנהג להקל.

גזל וחטיפות דרך שמחה

בני אדם החוטפים זה מזה דרך שמחה, אין בזה איסור 'לא תגזול', כיוון שמחמת השמחה מוחלים אחד לשני, ומביא המשנה ברורה בשם השל"ה, שלגזול אחד מחברו זה לא משנת חסידים, ושומר נפשו, ירחק ממלבושים של כלאים, ומלחטוף לחברו.

פורים קטן

יום י"ד וט"ו שבאדר א', אף על פי שזה לא פורים, בכל זאת, אין נפילת אפיים, ולא אומרים 'יענך ה' ביום צרה', ואסורים בהספד ותענית, ויש אומרים, שמותרים בהספד ותענית, אבל שאר דברים לא נוהגים בהם, דהיינו שאר מצוות היום, והמנהג כסברא ראשונה שאסורים בהספד ותענית.

ברית מילה ופדיון הבן בפורים

מותר לעשות ברית מילה ופדיון הבן בפורים, משום שאין בהם כל כך שמחה.

משתה ושמחה בי"ד וט"ו אדר א'

יש אומרים שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד וט"ו שבאדר א', ואין נוהגים כן, אבל ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים, 'וטוב לב משתה תמיד'.

מנהג לבישת תחפושות

מה שנהגו בפורים ללבוש מסכות, וגבר לובש שמלת אשה, ואשה לובשת בגד של גבר, אין בזה איסור 'לא ילבש', כיוון שלא

"יתגבר כארי לעמוד בבוקר..."

י"ט אדר א'

מצטרפים ללימוד ה'דף היומי בהלכה' דרשו - הבית של עולם התורה

להצטרפות חייגו:
02-5609000
www.dirshu.co.il

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאזן או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

* אָבֵל בתוך שבעת ימי האבילות, חייב במצות משלוח מנות; אך לא ישלח מאכלים ומשקאות 'של שמחה', כגון מיני מתיקה.
* אין לשלוח משלוח מנות לאבל בתוך שנים עשר חודש לפטירת אחד מהוריו, או בתוך שלושים יום מפטירת אחד מקרוביו; משום שאסור לדרוש בשלומו, ומשלוח המנות הוא כדרישת שלום.
* האונן ביום הפורים, מותר בבשר וביין, כיון שמצות אכילת בשר ושתיית יין בפורים, היא מ'דברי קבלה', שדרגתם חמורה יותר מאיסורו של האונן אכילת בשר ושתיית יין, שהוא מדרבנן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהי ההוצאה הנדרשת לקיום מצות 'עשה' כגון הנחת תפילין?

ויש מגדולי האחרונים שצייד, כי באופן כללי חייב אדם להפריש חמישית מהקרן של נכסיו, ומרווחיו, לצורכי המצוות. ברם, לחז"ר על הפתחים כדי לרכוש את החפץ שבו מתקיימת המצוה - יש אומרים שאין חובה בכך, למעט מספר מצוות שלגביהן חייבו זאת חכמינו ז"ל (ראה במקורות). אולם, בודאי חובה לחפש אחר אדם שישאיל לו את חפץ המצוה כדי שיוכל לקיימה.

[שו"ע תרנו, א, משנ"ב ת, וביה"ל ד"ה יותר, וד"ה אפילו; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

אדם שאין בידו חפץ הנדרש לקיום מצות 'עשה' כלשהי, כגון בניית מעקה לגג ביתו - חייב להוציא לפחות עשירית מהקרן של נכסיו, וכן מרווחיו, לשם רכישת האמצעים שבהם יקיים את המצוה.

וכשמדובר ב'מצוה עוברת', דהיינו שזמנה חולף - כגון הנחת תפילין, תקיעת שופר, ואכילת מצה - יתכן שחייב להוציא עד חמישית מהקרן ומהרווחים.

הלוח היומי

ט"ז באדר א' | רבי פנחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי אלטר זצ"ל, האדמו"ר מגור, בעל פני מנחם

ביום זה בשנת ג' אלפים ש"צ, החלו בבניית חומת ירושלים שנפרצה ונסתרה, וזאת לאחר אישורו של כורש מלך פרס.

יארצייט:

תקפ"ה: רבי שלום חריף ב"ר איסר אולמן זצ"ל, מלאקנבך, בעל דברי רש.

תרנ"א: רבי מנחם ב"ר אליעזר כץ זצ"ל, מפרוסטיץ, אב"ד צעהלים.

תשכ"ה: רבי אפרים שלום אנקאווא זצ"ל, אב"ד אונידא-מרוקו, בעל ישועות אשא.

תשנ"ו: רבי פנחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי אלטר זצ"ל, האדמו"ר מגור, בעל פני מנחם.

תש"ע: רבי שמואל ב"ר יחזקאל טויסיג זצ"ל, ממטרסדורף, רו"מ קרבן שמואל.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מדוע הרב גניחובסקי עצר את החתונה?

בחתונת בתו של הג"ר אברהם גניחובסקי עמד רבינו הכן ליד התזמורת ושעון בידו, ובהגיע השעה 11:00 בלילה, סימן להם בהרמת שתי ידיים למרום, מיד לעצור את התזמורת כדי לא להפריע לשכנים.
(קול התורה חלק עו עמ' מב)

נשתדל להזהר מגזל שינה של הזולת ואף כשהדבר כרוך בקושי ובוזיתור על נוחיותנו.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il